

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
24.03.2008
22.05.2008

Riigipiiri seadus¹

Vastu võetud 30.06.1994

[RT I 1994, 54, 902](#)

jõustumine 31.07.1994

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.10.1997	RT I 1997, 77, 1315	01.01.1998
15.02.1999	RT I 1999, 25, 365	01.01.2000
08.11.2000	RT I 2000, 86, 550	02.12.2000
14.02.2001	RT I 2001, 23, 126	16.03.2001
19.06.2002	RT I 2002, 58, 363	11.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002
15.10.2002	RT I 2002, 90, 516	01.12.2002
20.11.2002	RT I 2002, 102, 599	01.05.2004
12.02.2003	RT I 2003, 23, 138	15.04.2003
12.02.2003	RT I 2003, 26, 156	21.03.2003
11.06.2003	RT I 2003, 51, 350	19.07.2003
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2004, 2, 4	16.01.2004
24.03.2004	RT I 2004, 24, 164	25.04.2004
14.04.2004	RT I 2004, 28, 189	01.05.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
10.11.2004	RT I 2004, 81, 541	10.12.2004
14.12.2004	RT I 2004, 89, 606	07.01.2005
22.02.2005	RT I 2005, 15, 86	03.04.2005
14.12.2005	RT I 2005, 71, 548	08.01.2006, osaliselt 1.03.2006
14.12.2005	RT I 2006, 2, 3	01.07.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006, jõust. Eesti täielikul ühinemisel Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008
21.12.2006	RT I 2007, 3, 14	01.07.2007
04.12.2007	RT I 2007, 68, 420	jõust. vastavalt Eesti ühinemisele Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008. EL Nõukogu 6. detsembri 2007. a otsus Schengeni acquis' sätete täieliku kohaldamise kohta Tšehhi Vabariigis, Eesti Vabariigis, Läti Vabariigis, Leedu Vabariigis, Ungari Vabariigis, Malta Vabariigis, Poola Vabariigis, Sloveenia Vabariigis ja Slovaki Vabariigis, artikkel 1 lõiked 1 ja 2 (avaldatud 8.12.2007, EL Teataja, L 323)
27.02.2008	RT I 2008, 13, 88	24.03.2008

I. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab Eesti riigipiiri mõiste, riigipiiri asukoha määramise ja tähistamise, piirirežiimi ning vastutuse piirirežiimi rikkumise ja riigipiiri ebaseadusliku ületamise eest.

(2) Euroopa Liidu liikmesriikide vaheliste sisepiiride ja Euroopa Liidu välispiiride ületamisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.04.2006, lk 1–32). Käesolevat seadust kohaldatakse Schengeni piirieskirjadega reguleerimata osas.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 2. Eesti riigipiir

(1) Eesti riigipiir (edaspidi riigipiir) on katkematu ja suletud mõtteline joon ning seda mööda kulgev vertikaalpind, millega piiritletakse Eesti maa-ala, territoriaalmeri, piiriveekogude Eestile kuuluvad osad, maapõu ja õhuruum.

(1¹) Sisepiir on Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriigi ühine maismaapiir, sealhulgas jõe- ja järvepiir.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(1²) Välispiir on Eesti riigipiiri osa, mis ei ole sisepiir.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(2) Eesti maismaapiir on määratud 1920. aasta 2. veebruari Tartu rahulepinguga ja teiste riikidevaheliste piirilepingutega.

(3) Eesti õhu- ja merepiir määratakse rahvusvaheliste konventsioonide alusel Eesti Vabariigi seaduste ning riikidevaheliste piirilepingutega.

(4) Eesti merepiiriks on Eesti territoriaalmere välispiir.

§ 3. Eesti territoriaal- ja siseveed ning õhuruum

(1) Eesti territoriaalveed on Eesti territoriaalmeri. Eesti Vabariigi suvereniteet laieneb territoriaalvete põhjale ning maapõuele selle all.

(2) Eesti siseveed on:

1) Eesti sisemeri;

2) sadamarajatiste kõige merepoolsemaid punkte ühendavast mõttelisest joonest kalda poole jäävad Eesti sadamate veed;

3) jõgede, järvede ja muude veekogude, mille kõik kaldad asuvad Eesti maa-alal, veed.

(3) Eesti õhuruum on Eesti maa-ala, territoriaal- ja sisevete ning piiriveekogude Eestile kuuluvate osade kohal asuv õhuruum.

(4) Piiriveekogu käesoleva seaduse mõistes on jõgi, järv või tehisveekogu, mida mööda kulgeb riigipiir.

§ 4. Riigipiiri kulgemine

Riigipiir kulgeb:

1) maismaal mõttelise joonena läbi Eesti Vabariigi välislepingutega (edaspidi välislepingud) kindlaks määratud piirimärkide keskkohdade;

2) merel mööda Eesti territoriaalmere välispiiri;

3) riigipiiriga ristuväl jõel sirgjoonena, mis ühendab jõe kallastele väljuvaid mõttelisi riigipiiri punkte;

4) järvel ja muul looduslikul veekogul sirgjoonena läbi välislepingutega kindlaks määratud piirimärkide keskkohdade või mööda keskmise veeseisu ajal määratud veepeegli keskjoont;

5) tehisveekogul vastavalt riigipiiri kulgemisele enne veekogu täitmist;

6) mittelaevatataval piirijõel mööda jõe keskmise veeseisu ajal määratud keskjoont, laevatataval piirijõel mööda pealaevatee keskjoont;

7) sillal, tammil või piiriveekogul paikneval muul rajatisel mööda selle keskkoha või tehnoloogilist telge, sõltumata piirijoone kulgemisest veekogul.

§ 5. Riigipiiri tähistamine

(1) Riigipiir tähistatakse:

1) maismaal alaliste piirimärkidega;

2) piiriveekogul ujuvate piirimärkidega, talvel jääle ajutiselt paigaldatavate piirimärkidega.

(2) [Piirimärkide kuju, konstruktsioonid, elemendid ja mõõtmed ning paigaldamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus](#), võttes arvesse sõlmitud välislepinguid.
[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 6. Piiririba

(1) Piiririba on maismaal kuni 10 meetri laiune riigipiiriga paralleelselt kulgev maa-ala piirijoonest sisemaa poole. Looduslikul piirijoonel on piiriribaks maa-ala piirijõe, -oja või -tee sisemaa suunalisi lookeid ühendava sirge lähtejooneni ning sellega paralleelselt kulgev kuni 10 meetri laiune maariba sisemaa poole.

(2) Linnas või muus asulas kehtestatakse piiririba vastavalt vajadusele.

(3) Piiririba konkreetne laius ja hooldamise kord kehtestatakse riikidevaheliste lepingutega.

(4) Piiririba maa-ala on riigi omand.

(5) Piiriribal on keelatud igasugune tegevus, mis ei ole seotud piirimärkide ja piiririba korrashoidmise ja kontrollimise ning riigipiiri valvamisega.
[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006]

§ 7. Riigipiiri hooldamine

(1) [Vabariigi Valitsus kehtestab vastavalt riikidevahelistele lepingutele piirimärkide ja piirirajatiste hooldamise korra](#).

(2) Riigipiiri valvamiseks on piirivalvel õigus paigaldada piirivalve tegevuspiirkonnas, sealhulgas piiripunktide territooriumidele, riigipiiri kontrollimist ja piirirežiimi tagamist hõlbustavaid märke, viitasid ja tähiseid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud märkide, viitade ja tähiste kuju, konstruktsioonid, elemendid, mõõtmed ning paigaldamise korra kehtestab siseminister.
[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

II. peatükk PIIRIREŽIIM

§ 8. Piirirežiim

(1) Piirirežiimiga määratakse kindlaks:

- 1) isikute ja transpordivahendite riigipiiri ületamise kord;
- 2) kauba (vara, sealhulgas asjad, valuuta ja väärtpaberid, samuti loomad) üle riigipiiri toimetamise kord;
- 3) ujuv vahendite (edaspidi *laevad*) territoriaal- ja sisemerre, samuti piiriveekogude Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise, nendes liikumise ja viibimise ning nendest väljumise kord;
- 4) õhusõidukite Eesti õhuruumi sisenemise, õhuruumis liikumise ning õhuruumist väljumise kord;
- 5) isikute ja transpordivahendite piiripunkti sisenemise, selles paiknemise ja sellest väljumise ning kaupade piiripunkti sisseveo, selles paiknemise ja sellest väljaveo kord.

(2) Piirirežiimiga võidakse piirata riigipiiri valvamist takistavat või piirirahu häirivat tegevust nagu tulirelvade ja lõhkematerjalide kasutamine, töötamine piiririba vahetus läheduses, jahipidamine ja kalapüük, kariloomade karjatamine, valgustuse ja lahtise tule kasutamine.

(3) [Piirirežiimist tulenevad õigused, kohustused ning piirangud, kui need ei ole sätestatud seaduse või välislepinguga, kehtestab Vabariigi Valitsus](#) või tema poolt volitatud ametkond, kui seadusega ei sätestata teisiti.

(4) Piirivalve õigused ja kohustused piirirežiimi tagamisel sätestatakse piirivalveseadusega.
[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 8¹. Piiripunkti sisenemise korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus võib volitada siseministri sõlmima kohaliku omavalitsusega või eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu asulas paiknevasse piiripunkti transpordivahendite sisenemise korraldamiseks.

(2) Riiklikku järelevalvet käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel sõlmitud halduslepinguga üleantud haldusülesande täitmise üle teostab Siseministeerium.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel sõlmitud haldusleping lõpetatakse ühepoolset või kui esineb muu põhjus, mis takistab kohalikul omavalitsusel või eraõiguslikul juriidilisel isikul lõikes 1 nimetatud halduslepingu edasist täitmist, korraldab asulas paiknevasse piiripunkti transpordivahendite sisenemist Siseministerium. [RT I 2004, 89, 606- jõust. 07.01.2005]

§ 9. Riigipiiri ületamine

(1) Eestisse saabuvad või Eestist lahkuvad isikud ja transpordivahendid võivad välispiiri ületada ning Eestisse toodav või Eestist väljaviidav kaup võidakse üle välispiiri toimetada rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide kaudu nende lahtioleku ajal.

(2) Välispiiri ületamiseks annab piirivalve loa piirikontrolli läbinud isikule, kelle suhtes ei esine välispiiri ületamist välistavaid asjaolusid ning kes on täitnud Eestisse sisenemise, Eestis viibimise ja Eestist lahkumise nõuded.

(3) Sisepiiri võivad isikud ületada igas kohas piirikontrolli läbimata. Sisepiiri ületamiseks peetakse ka:

1) Eesti õhupiiri ületamist, kui saabutakse Euroopa Liidu liikmesriigi siselendude lennujaamast või suundutakse sinna;

2) merepiiri ületamist, kui saabutakse Euroopa Liidu liikmesriigi mere-, jõe- ja järvesadamast või suundutakse sinna või tullakse vahetult teisest Euroopa Liidu liikmesriigi sadamast, mille kaudu toimub regulaarne parvlaevavahendus.

(4) Erandid käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korrast on lubatud Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas või muus seaduses ettenähtud juhtudel. Samuti ei laiene nimetatud kord õhusõidukitele, mis läbivad Eesti õhuruumi ilma vahemaandumiseta, ning välislaevadele nende rahumeelsel läbisõidul territoriaalmerest või seilamisel Soome lahest Liivi lahte ja vastupidi.

(5) Eestisse saabuvad laevad ja õhusõidukid, mis on ületanud Eesti riigipiiri, liiguvad kehtestatud korrast rahvusvaheliseks liikluseks avatud sadamasse või lennujaama.

(6) Piiripunkti ja riigipiiri vahelisel alal on välispiiri ületanud laevast või õhusõidukist keelatud kaupade peale- ja mahalaadimine ning isikute väljumine, välja arvatud lootsimisel, laeva mootorikütuse või -õli varude täiendamisel, pils- ja tankipesuvee ning õli jääkide äraandmisel, inimelude päästmisel ja õnnetusjuhtumite korral.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 9¹. Piirilt tagasi saatmine

(1) Isikud, transpordivahendid ja kaup, kellele või millele piiriületamise luba ei antud, samuti ebaseaduslikult välispiiri ületanud isikud peetakse kinni ja saadetakse Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning seadustega ettenähtud korrast tagasi riiki, kust või mille kaudu nad Eestisse saabusid või toimetati, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(1¹) Piirivalveametnik teostab ebaseaduslikul piiriületusel tabatud vähemalt 14-aastase välismaalase daktüloskopeerimise vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele 2725/2000 ning edastab daktüloskopeerimisel kogutud andmed võrdlemiseks Eurodac-süsteemi keskküsuks vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele 407/2002.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse.

(2) Piirilt tagasisaatmise korraldab ja kulud kannab vedaja, kes transportis või kelle esindaja transportis piiripunkti isiku, transpordivahendi ja kauba, kelle või mille piiriületuseks luba ei antud.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006; 1.03.2006]

§ 9². [Kehtetu – RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 9³. Lennureisijate andmete töötlemine

(1) Ühistransporditeenust osutav juriidiline või füüsiline isik, kes toimetab õhuteed pidi üle välispiiri Eestisse reisijaid (edaspidi *lennuettevõtja*), on kohustatud edastama tema poolt veetavate reisijate kohta piirivalvele järgmised andmed:

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

1) reisisidokumendi nimetus ja number;

2) kodakondsus;

3) ees- ja perekonnanimi (nimed);

4) isikukood või selle puudumisel sünniaeg;

5) Eestisse sisenemise või Eestist väljumise piiripunkt;

6) lennu number;

7) õhusõiduki väljumise ja saabumise aeg (kuupäev ja kellaaeg);

- 8) reisijate kogu arv;
- 9) pardale minemise koht.

(2) Lennuettevõtja edastab piirivalvele reisijate andmed andmesidekanalite kaudu digitaalselt, või kui see rikke korral ei ole võimalik, mõnel muul asjakohasel viisil.

(3) Lennuettevõtja edastab reisijate andmed viivitamata pärast reisijate pardale registreerimise lõppemist. Kui lennuki pardale on lubatud reisijaid pärast pardale registreerimise lõppemist, edastab lennuettevõtja täiendavalt andmed nende reisijate kohta. Lennuettevõtja teavitab reisijaid nende kohta andmete kogumisest ja edastamisest.

(4) Lennuettevõtja on kohustatud piirivalvele edastamiseks kogutud reisijate isikuandmed 24 tunni jooksul pärast lennuki Eestisse saabumist kustutama.

(5) Piirivalvel on õigus lennuettevõtja poolt edastatud reisijate andmeid töödelda ebaseadusliku sisserände vastu võitlemise ja piirikontrolli tõhustamise eesmärgil.

(6) Piirivalvel on õigus lennuettevõtja poolt edastatud reisijate andmeid riigi julgeoleku ja avaliku korra tagamise eesmärgil edastada töötlemiseks uurimis-, jälitus- või julgeolekuasutusele.

(7) Piirivalve, uurimis-, jälitus- ja julgeolekuasutus on kohustatud reisijate isikuandmed 24 tunni jooksul pärast nende saamist kustutama, välja arvatud juhul, kui nimetatud asutus vajab neid andmeid oma ülesannete täitmiseks.

(8) Lennuettevõtja poolt piirivalvele reisijate andmete edastamise korra ja vormi [kehtestab siseminister määrusega](#).

[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]

§ 10. Piiripunkt

(1) Piiripunkt on rahvusvaheliseks liikluseks avatud maanteelõigu või veekogu, raudtee- või lennujaama, jõe-, järve- või meresadama ehitise ja territooriumi piiratud ja tähistatud osa, kus toimub piiri- ning muu piiriületamisega seotud kontroll.

(2) Piiripunktide ehitamise, rekonstrueerimise ja hooldamise sadamates, lennu- ja raudteejaamades korraldab vastava rajatise omanik või valdaja kooskõlastatult piirivalve ja tolliga. Maanteedel või veekogu osal asuvate piiripunktide ehitamise ja haldamise korraldab Rahandusministeerium.

(3) Piirivalvel on õigus saada sadamas, lennujaamas ja raudteejaamas nende valdajalt piiripunkti tegevuseks vajalikud tööohutus- ja töötervishoiukohased ruumid tasuta kasutamiseks ning tähistatud ja piiratud kontrolliala ning kaikhoha piirivalve laevale. Maantee piiripunkti majandamise kulud kannab Maksu- ja Tolliamet.

(4) [Rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

[RT I 2003, 88, 591- jõust. 01.01.2004]

§ 11. Piirikontroll

(1) Välispiiri ületamisel või üle välispiiri toimetamisel kuuluvad piirikontrolli alla kõik isikud, sõidukid, kaubad ja muud materiaalsed väärtused. Piirikontroll seisneb isikute kontrollis, tollikontrollis ning vastavalt vajadusele turvakontrollis, sanitaar-, veterinaar- või fütosanitaarkontrollis ning teistes Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning Eesti õigusaktidega kehtestatud kontrolli liikides.

(2) Kõik isikud on välispiiri ületamisel kohustatud piirivalveametniku nõudmisel andma selgitusi enda isiku kohta. Lisaks sellele peab kolmanda riigi kodanik andma selgitusi oma Euroopa Liidu liikmesriiki sisenemise, liikmesriigis viibimise ja liikmesriigist lahkumise asjaolude kohta ning tõendama neid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute või seadusega sätestatud erisusi.

(3) Piirivalveametniku nõudmisel peab kolmanda riigi kodanik riigipiiri ületamisel esitama tervisekindlustuslepingu, kui selle omamise kohustus on sätestatud seaduses või selle alusel antud õigustloovas aktis.

(4) Kolmanda riigi kodanik käesoleva seaduse tähenduses on kolmanda riigi kodanik Schengeni piirieskirjade mõistes.

(5) Isiku kontrolli käigus tuvastab piirivalve, kas isikule võib anda loa riigipiiri ületamiseks. Piirivalve kontrollib isikuid, nende transpordivahendeid ja isikute valduses olevat pagasit vastavalt Schengeni piirieskirjadele ja Eesti õigusaktidele.

(6) Sõjalise valmisoleku tõstmisel, mobilisatsiooni korral, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal, kui kaitseväeteenistuse seaduse alusel on kehtestatud Eestist lahkumise keeld, on piirivalve pädevuses kontrollida, kas Eestist lahkuva kodaniku suhtes on kehtestatud Eestist lahkumise keeld või piirangud. Piirivalve kohaldab keeldu või piirangut kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riikliku registri andmete alusel.

(7) Piirivalveametnik kannab vastavalt Schengeni piirieskirjadele kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti piiriületust lubava templijäljendi, kui sellele kodanikule on antud luba ületada välispiir.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud templijäljendit ei kanta Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku reisidokumenti. Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikuga kaasas olevate või nendega ühinevate pereliikmete reisidokumentidesse ei kanta sisenemis- ega väljumistemplit juhul, kui nad esitavad Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni pädeva asutuse antud elamisloa või -kaardi.

(9) Piirivalvel on õigus riigipiiri ületamisel keelata isikute sisenemine riiki ja kohustus korraldada asjaomane aruandlus. Kolmanda riigi kodaniku kohta vormistab piirivalve sisenemiskeelu vastavalt Schengeni piirieskirjadele.

(10) Euroopa Liidu õigusakti, välislepingu või seadusega võidakse teatava kategooria isikutele kehtestada välispiiri ületamise lihtsustatud kord.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 11¹. Dokumendikohustus riigipiiri ületamisel

(1) Eestist lahkudes või Eestisse saabudes peab välispiiri ületaval Eesti kodanikul olema kaasas reisidokument või muu dokument, mis on välislepinguga ette nähtud välispiiri ületamiseks. Välislepingus sätestatud juhul võib Eesti kodanik välispiiri ületada Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtiva isikutunnistusega.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(1¹) Eesti kodanikul on kohustus sisepiiri ületamisel endaga kaasas kanda Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtivat isikutunnistust.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(2) Eestisse saabudes lubatakse riigipiiri ületada ka Eesti kodanikul, kellel ei ole käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 1¹ nimetatud dokumenti, kui tema isik ja kodakondsus on tõendatud muude dokumentide alusel.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(3) Riigipiiri ületaval kolmanda riigi kodanikul peab olema kehtiv välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni reisidokument, Eesti Vabariigi poolt antud välismaalase reisidokument või tagasipöördumise luba, kuhu on kantud viisa või elamisloa andmed, või kaardi vormis elamisluba, kui seadus või välisleping ei sätesta teisiti. Elamisloa andmed ei pea olema kantud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni reisidokumenti või Eesti Vabariigi poolt antud välismaalase reisidokumenti, kui kolmanda riigi kodanik esitab kontrollimisel lisaks nimetatud dokumendile ka Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtiva isikutunnistuse.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(3¹) Kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis varjupaika või ajutise kaitse elamisluba, lubatakse Eestisse siseneda pärast varjupaigataotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse piirivalveasutusele esitamist.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(4) Eestisse saabuval Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikul peab olema kehtiv reisidokument või isikutunnistus, mille on välja andnud Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni pädev asutus.

(5) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku perekonnaliikmel, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik, peab Eestisse saabudes olema kehtiv ja Välisministeeriumi poolt tunnustatud reisidokument ning Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud seaduslik alus Eestis viibimiseks.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 11². Alaealise dokumendikohustus riigipiiri ületamisel

(1) Alla 15-aastaselt Eesti kodanikul ei pea välispiiri ületamisel olema reisidokumenti, isikutunnistust ega tagasipöördumistunnistust, kui tema nimi, sünniaeg, kodakondsus ja foto on kantud teda Eestisse sissesõitmisel või Eestist väljasõitmisel saatva vanema reisidokumenti. Foto ei pea olema kantud saatja reisidokumenti, kui Eesti kodanik on alla seitsmeaastane.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

(2) Alla 15-aastaselt välismaalasel ei pea olema reisidokumenti, kui ta sõidab Eestisse sisse, viibib Eestis ja sõidab Eestist välja isiku saatel, kelle reisidokumenti on kantud tema nimi, sünniaeg, viisa või elamisloa

või elamisõiguse andmed, juhul kui välismaalasele kehtib Eestis viisakohustus, elamisloa või elamisõiguse omandamise kohustus, ja foto. Foto ei pea olema kantud saatja reisidokumendi, kui alaealine on alla seitsmeaastane. Elamisloa või elamisõiguse andmed ei pea olema kantud saatja reisidokumendi, kui alaealisel on kehtiv Eesti Vabariigi poolt väljaantud isikutunnistus ja see esitatakse koos saatja reisidokumendiga riigipiiri ületamisel.

(3) Alaealisel välismaalasel, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis varjupaika või ajutise kaitse alusel elamisloa, lubatakse Eestisse siseneda pärast varjupaigataotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse piirivalveasutusele esitamist.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 11³. Piirikontrolli kehtestamine sisepiiril

(1) Vabariigi Valitsus võib kehtestada piirikontrolli sisepiiril avaliku korra või riikliku julgeoleku tagamiseks või rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks.

(2) Avalikku korda, riiklikku julgeolekut või rahva tervist ohustada võivas olukorras, mis eeldab vahetut tegutsemist ohu suhtes, võib siseminister otsustada piirikontrolli kehtestamise sisepiiril kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Sisepiiril piirikontrolli kehtestamisel rakendatakse sellel välispiiri ületamise ja Eestisse sisenemise nõudeid ning kõik kontrollid tehakse ja vajalikke meetmeid rakendatakse nagu välispiiril.

(4) Piirikontroll sisepiiril, kasutatavad meetmed ning üldsuse, Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide asjakohane informeerimine kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega. Vabariigi Valitsuse määrukses sisepiiril piirikontrolli kehtestamise kohta võib ette näha määruse jõustumise alates selle avaldamisest massiteabevahendites.

(5) Sisepiiril kehtestatud piirikontrolli lõpetamise järel koostab Siseministeerium asjakohase aruande, mis pärast Vabariigi Valitsuses kinnitamist esitatakse Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

(6) Sisepiiril piirikontrolli kehtestamisega seotud kulud, mis on tekkinud kontrollis osalenud riigiasutustel, kaetakse Vabariigi Valitsuse reservi vahenditest Vabariigi Valitsuse otsusel.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 12. Õhupiiri ületamine

(1) Õhusõidukid ületavad Eesti riigipiiri rahvusvahelistel lennutrassidel kooskõlas välislepingutega ning Vabariigi Valitsuse sätestatud korras.

(2) Õhusõiduk võib riigipiiri ületada väljaspool kehtestatud lennutrassi üksnes Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonna loal.

(3) Sundmaandunud õhusõidukis olnud isikud toimetatakse vajadusel piirikontrolliks piiripunkti või kontrollitakse neid maandumise kohas. Sel juhul võib õhusõiduk startida Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonna loal.

(4) Piirirežiimi rikkumiseks ei loeta riigipiiri ületamist õhusõiduki tehnilise rikke, avarii, loodusõnnetuse või muu sundolukorra tõttu. Õhusõiduki kapten on kehtestatud korras kohustatud kõrvalekaldumisest teatama Vabariigi Valitsuse poolt volitatud ametkonnale.

[RT I 2004, 30, 208- jõust. 01.05.2004]

§ 13. Rahumeelne läbisõit territoriaalmerest

(1) Rahumeelne läbisõit Eesti territoriaalmerest on lubatud.

(1¹) Läbisõitu loetakse rahumeelseks, kui see ei ohusta rahu, avalikku korda või Eesti julgeolekut.

(1²) Välisriigi laeva läbisõit loetakse rahu, avalikku korda või Eesti julgeolekut ohustavaks, kui laeva läbisõiduga territoriaalmerest kaasneb mõni järgmistest toimingutest:

- 1) mis tahes ähvardus või jõu kasutamine Eesti suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatuse vastu või jõu kasutamine mõnel muul viisil, rikkudes vastavasisuliselt rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtteid;
- 2) mis tahes manöövrid või õppused ükskõik mis liiki relvadega;
- 3) info kogumisele suunatud tegevus, millega kahjustatakse Eesti kaitsevõimet või julgeolekut;
- 4) propagandaakt, mis kahjustab Eesti kaitsevõimet või julgeolekut;
- 5) õhusõiduki väljasaatmine, maandamine või pardale võtmine;

- 6) mis tahes militaarse seadeldise väljasaatmine, maandamine või pardale võtmine;
- 7) kauba või valuuta laadimine või lossimine või isikute vedu Eesti tolli-, maksu-, immigratsiooni- või sanitaarkorda reguleerivatele õigusaktidele mittevastavalt;
- 8) tahtlik või oluline saastamine;
- 9) igasugune kalapüük;
- 10) uurimistöode läbiviimine või mõõtmistegevus;
- 11) igasugune tegevus, mille eesmärgiks on Eesti kommunikatsiooniseadmete või muude seadmetike ning rajatiste töö häirimine;
- 12) muu tegevus, millel pole otsest seost läbisõiduga.

(2) Välisriigi sõjalaev või muu riiklikul mitteäriksel eesmärgil kasutatav välisriigi laev võib territoriaalmerest rahumeelselt läbi sõita, kui välisriik teatab sellest Välisministeeriumile diplomaatiliste kanalite kaudu vähemalt 48 tundi enne laeva läbisõitu. Teates märgitakse laeva nimi, tüüp ja muud nõutavad tundemärgid, läbisõidu alguse ja lõpu aeg ning koht. See nõue ei kehti laeva kohta, mis tegeleb inimeste päästmise või avariipäästetöödega.

(3)–(4)
[Kehtetud – RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

(5) Territoriaalmerest rahumeelse läbisõidu korral on lubatud laeval peatuda, kui selle põhjuseks on avari, vääramatu jõud, inimeste päästmine või ohus või hädas olevatele laevadele või õhusõidukitele abi osutamine. Rahumeelse läbisõidu korralst kõrvalekaldumisest on välisriigi laeva kapten kohustatud teatama merepäästkeskusele või piirivalveasutusele.

(6) Välisriigi allveelaev või muu allveesõiduk peab Eesti territoriaalmeres läbima veepinnal ja heiskama oma lipu.

(7) Läbisõidul territoriaalmerest peavad välisriigi laeva pardarelvad olema veoasendis ja kaetud kattega ning kala- ja muud püügivahendid paigutatud hoiukohta.

(8) Territoriaalmeres, kus on kehtestatud laevateed ja laevaliikluse eraldamise skeemid, peab välisriigi laev liikuma piki neid teid või kasutama liikumisel neid skeeme.

(8¹) Rahumeelset läbisõitu tagavad meetmed ei tohi mitte mingil moel kahjustada välisriigi sõjalaevale või muule riiklikul mitteäriksel eesmärgil kasutatavale välisriigi laevale rahvusvahelise õigusega tagatud puutumatust.

(9) Vabariigi Valitsusel on õigus piirata välisriigi tsiviil- või sõjalaeva sissesõitu ja viibimist või see keelata territoriaal- ja sisemere mõnes piirkonnas.

[RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

§ 14. Sisenemine sisemerre, sadamasse ja piiriveekogusse

[RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

(1) Sisemere võib välisriigi tsiviillaev läbida, sinna siseneda või sealt väljuda:

- 1) suundumiseks Eesti sadamasse;
- 2) väljumiseks Eesti sadamast;
- 3) seilamiseks Soome lahest Liivi lahte ja vastupidi;
- 4) inimeste päästmiseks, õnnetusjuhtumi ärahoidmiseks või sellest tuleneva kahju vähendamiseks;
- 5) vääramatu jõu toimetel;
- 6) punkerdamiseks.

(2) Vabariigi Valitsus või tema poolt volitatud ametkond, lähtudes käesolevast seadusest ja muudest õigusaktidest, kehtestab:

- 1) laevade ja väikelaevade sisemerre, sadamatesse ning piiriveekogude Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise ja neist väljumise korra ;
- 2) [Kehtetu – RT I 1997, 77, 1315- jõust. 01.01.1998]
- 3) [Kehtetu – RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]
- 4) laevapere liikmete Eestisse lubamise korra ;
- 5) nende ohtlike ainete nimistu, mida ei ole lubatud sisemerel vedada transiidina .

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei kehti merematkelaevade, lõbusõidulaevade, rannapüügi, siseveekogude laevaliikluse ja muu sellise laevaliikluse kontrollimise erikorra kohta, mis on reguleeritud Schengeni piirieskirjades.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(3) Sisemerre ei või siseneda välisriigi laev, millel on tuumajõuseade, tuumarelv või mille lastiks on radioaktiivsed ained, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 14¹ sätestatud juhtudel.

(3¹) Välisriigi laev, mis on kantud Euroopa Liidu Nõukogu asjakohase määrusega nende laevade loetellu, mille puhul on kinnitust leidnud tegelemine ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga, ei või

sisemerre siseneda sadamasse sisenemiseks ja punkerdamiseks, välja arvatud juhul, kui sadamasse sisenemine või punkerdamine on vajalik vääramatu jõu korral suurema hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks. [RT I 2008, 13, 88- jõust. 24.03.2008]

(3²) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud laev on vääramatu jõu korral suurema hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks sisenenud Eesti sadamasse, ei või laev sadamas viibida kauem, kui on minimaalselt vajalik hädaohu ärahoidmiseks või reostusohu vältimiseks. [RT I 2008, 13, 88- jõust. 24.03.2008]

(4) Sisemeres võib välisriigi laev liikuda ainult piki laevateed, kui see on kehtestatud, ja lootsi lootsimisel.

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatu ei kehti:

- 1) lõbusõidulaevale kehtestatud tingimustele vastava laeva kohta;
- 2) laevadele, mis sisenevad sisemerre vääramatu jõu toimel, inimelu päästmiseks, õnnetusjuhtumi ärahoidmiseks või sellest tuleneva kahju vähendamiseks;
- 3) kui laev suundub lühimat teed pidi sisemerre, et võtta peale mereloots;
- 4) kui laev suundub lühimat teed pidi territoriaalmerre pärast merelootsi lahkumist;
- 5) meresõiduohutust reguleerivas seaduses sätestatud muul juhul.

(5) [Kehtetu – RT I 2001, 23, 126- jõust. 16.03.2001]

§ 14¹. Laevaluba

(1) Välisriigi laeva, millel on tuumaseade, tuumarelv või mille lastiks on radioaktiivsed ained või muu riiklikul mitteäriilisel eesmärgil kasutatava välisriigi laeva sisenemiseks sisemerre peab välisriik taotlema Välisministeeriumilt diplomaatiliste kanalite kaudu laevaluba vähemalt 14 kalendripäeva enne kavandatavat sisenemist.

(2) Laevaloa taotlemise ja andmise korra ning laevaloa taotluse vormi kehtestab Vabariigi Valitsus .

(3) Laevaluba ei pea taotlema laev, mis tegeleb inimelude päästmise või merereostuse likvideerimisega.

(4) Välisministeerium või välisesindus teatab välisriigile laevaloa taotlemise kohta tehtud otsusest seitse kalendripäeva enne kavandatavat sisenemist.

(5) Välisriigi sõjalaeva Eesti territoriaal- või sisevetesse sisenemise suhtes kohaldatakse rahvusvahelise sõjalise koostöö seadust.

[RT I 2003, 23, 138- jõust. 15.04.2003]

§ 15. Välisriigi laeva liikumine piiriveekogul riigipiiri ületamisega

Välisriigi laeva liikumine piiriveekogul riigipiiri ületamisega reguleeritakse riikidevaheliste lepingutega. [RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 16. [Kehtetu – RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 17. Riigipiiri ületamise ajutine piiramine või peatamine

(1) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks, samuti välisriigi palvel on Vabariigi Valitsusel õigus:

- 1) ajutiselt piirata riigipiiri ületamist või see peatada;
- 2) kehtestada karantiin riigipiiri ületamiseks isikutele ning koduloomade ja -lindude, samuti looma- ja taimekasvatussaaduste ning muude veoste toimetamiseks üle riigipiiri.

(2) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks ning olukorras, mis eeldab ohu suhtes vahetut tegutsemist, samuti välisriigi palvel võib siseminister otsustada piiripunkti sulgemise kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Riigipiiri ületamise piiramisest või riigipiiri sulgemisest teatab Vabariigi Valitsus asjast huvitatud riikidele ning Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

II¹. peatükk

VASTUTUS

§ 17¹. Piirirežiimi rikkumine

Piirirežiimi rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
[RT I 2003, 26, 156- jõust. 21.03.2003]

§ 17². Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseaduslik ületamine

Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseadusliku ületamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 17³. Reisijate andmete edastamata jätmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 9³ sätestatud reisijate andmete edastamata jätmise, mittenouetekohase edastamise või valeandmete edastamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 krooni.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 17⁴. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 17¹, 17² ja 17³ sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 17¹, 17² ja 17³ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Piirivalveamet.
[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]

III. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 18. Riigipiiri valvamine ja kaitsmine

(1) Riigipiiri valvavad ja kaitsevad piirivalve ja kaitsevägi vastavalt oma pädevusele. Kaitsevägi valvab ja kaitseb Eesti õhuruumi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisele võib kaasata Eesti Vabariigiga kollektiivse enesekaitse põhimõtet sisaldava lepingu osapooleks oleva riigi relvajõud.
[RT I 2004, 81, 541- jõust. 10.12.2004]

§ 18¹. Piirangud isikute liikumisele ja viibimisele piirilähedasel alal

(1) Piirivalveameti peadirektori määratud piirivalveametnikul on õigus ajutiselt keelata isikute minek piiriveekogudele või nende jääre seoses navigatsiooniks või liikluseks ohtlike ilmastikuoludega.

(2) Viibimine Narva jõe kuivsärgis alates veehoidla tammist kuni raudteesillani on keelatud. Viibimine Narva jõel ja Narva veehoidlal ajavahemikus pool tundi pärast päikese loojumist kuni pool tundi enne päikese tõusu on piirivalve loata keelatud.

(3) Narva jões ja Narva veehoidlas asuvatele saartele minek ja seal viibimine on lubatud ainult kooskõlastatult piirivalvega.

(4) Ujuvvahendi ja transpordivahendiga Narva jõe, Narva veehoidlale, Lämmi- ja Pihkva järvele või nende jääle minek ning sealt tagasitulek tuleb registreerida lähimas piirivalve allüksuses. Ujuvvahendi ja transpordivahendiga Peipsi järvele või selle jääle minek kaugemale kui üks kilomeeter kaldast ning sealt tagasitulek tuleb registreerida lähimas piirivalve allüksuses.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 19. [Kehtetu – RT I 2003, 51, 350- jõust. 19.07.2003]

§ 20. Piiriküsimuste lahendamine

(1) Piiriküsimuste lahendamisel naaberriikidega lähtub Eesti Vabariik põhiseadusest, riikidevahelistest lepingutest ja rahvusvaheliselt üldtunnustatud tavadest.

(2) Piirialast koostööd naaberriikidega korraldavad ja piirivahejuhtumeid lahendavad Eesti piiriesindajad. Eesti piiriesindaja põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus.

(3) Kui piirialase koostöö küsimused ja piirivahejuhtumid ei leidnud lahendamist Eesti piiriesindaja osavõtul, tehakse seda diplomaatiliste kanalite kaudu.

§ 21. Välislepingu kohaldamine

Kui Riigikogu ratifitseeritud välislepingus on kehtestatud käesolevast seadusest erinevad normid, kohaldatakse välislepingu norme.

§ 22. Ajutise kontrolljoone staatus

(1) Ajutine kontrolljoon on katkematu mõtteline joon ja seda mööda kulgev vertikaaltasapind, mis eraldab Eesti jurisdiktsioonile alluvat Eesti territooriumi sellele mittealluvast Eesti osast.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajutisele kontrolljoonele laienevad käesoleva seadusega sätestatud välispiiri valvamise, kaitsmise ja ületamise tingimused ning kord, piirirežiim ja vastutus piirirežiimi rikkumise eest.

[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007ja osaliselt 30.03.2008]

§ 23. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

¹Nõukogu direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 06.08.2004, lk 24–27)

[RT I 2007, 3, 14- jõust. 01.07.2007]